

Sandra Tamaro
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Odsjek za talijanistiku
I. Matetića Ronjgova 1, HR-52100 Pula
stamaro@unipu.hr

MLETAČKE POSUĐENICE U BOLJUNSKIM GOVORIMA: GLAGOLI GOVORENJA I NJIHOVA ETIMOLOGIJA

U radu će biti analizirani glagoli govorenja mletačkoga podrijetla u sjevernočakavskome govoru Boljuna u sjevernoj Istri, prema korpusu koji je ekscerpiran iz rukopisnoga *Rječnika boljunskih govora* iz 50-ih godina XX. st., autora Ivana Francetića (1884.—1973.), čiju smo leksičku građu provjerili na terenu 2003. i 2004. godine. Obraditi ćemo romanizme koji se odnose na glagole govorenja u širem smislu, od *šaputanja* do *vikanja*, u svim njihovim semantičkim nijansama i utvrditi njihovo bliže i krajnje podrijetlo u boljunskim govorima. Uz to, istaknuti ćemo koliki je udio mletačkih arhaizama koji se više ne koriste jer su ili potpuno nestali iz sustava ili su zamijenjeni domaćim čakavskim ekvivalentima.

1. Uvod

Američki lingvist i antropolog Edward Sapir napisao je kako su kulture i jezici rijetko sami sebi dovoljni pa je potreba za otvaranjem, zbog trgovinskih, kulturnih ili komunikacijskih razloga prema susjednim (jezičnim) zajednicama veoma česta (Sapir 1969:192). Uslijed tih kontakata neizbježno dolazi do međusobnog utjecaja, koji je najvidljiviji na polju jezičnoga posuđivanja. U samoj definiciji posuđenice apsurd je taj što se posuđivanje odvija bez tuđega dopuštenja ili saznanja i bez obveze vraćanja, kako i sam Haugen primjećuje: »the borrowing takes place without the lender's consent or even awareness, and the borrower is under no obligation to replay the loan« (Haugen 1950:211). No, svako se posuđi-

vanje događa s razlogom.¹ Iako se najčešće posuđuju riječi konkretnoga značenja za označivanje predmeta i pojava koji nas okružuju i za koje postoji potreba u jeziku primatelju, često se preuzimaju i glagoli, koji obogaćuju ili upotpunjuju leksička i semantička polja u sustavu jezika primatelja. Čakavci su, vjerojatno motivirani željom za raznolikošću sinonimima i potaknuti činjenicom da afektivno obojene riječi često gube svoj naboj, posudili iz istromletačkoga niz glagola govorenja, čavrljanja, blebetanja, pričanja, psovanja, gundanja, ogovaranja, izrugivanja, šaljenja, laganja, varanja, povjeravanja, tužakanja, suočavanja, objašnjavanja, svađanja, ispričavanja koje smo u ovome radu pokušali analizirati i koji dokazuju *intiman kontakt*² među dvjema jezičnim zajednicama, odnosno one su, da citiram Tagliavinija (Tagliavini 1982a), važan pokazatelj utjecaja jednoga jezika na drugi, ono što su Bloomfield (1970:461) i Sočanac (2004:12, 18) nazvali *intimnim* posuđivanjem. Boljunski primjeri mletačkih posuđenica ekscerpirani su iz rukopisnoga *Rječnika boljunskih govora* Ivana Francečića iz polovice XX st., kao i iz terenskoga istraživanja provedenog na području Boljuna i Boljunštine 2003. i 2004. godine. Rad je romanistički orijentiran jer pruža uvid u jedan sićušan segment romanske komponente u boljunskome leksiku, prikazan kroz etimološku analizu glagola govorenja i kroz njihovu usporedbu s ostalim čakavskim idiomima Istre, Kvarnera i Dalmacije kako bi se ustanovilo radi li se o izoliranim primjerima ili je riječ o dobro sačuvanim i rasprostranjenim mletacizmima. Etimologija jest usporedba, usporedba u službi dokazivanja podrijetla koja se odvija kroz faze; najprije se utvrđuje bliža ili neposredna etimologija, u znanosti poznata kao *etymologia proxima* (Muljačić 2003) gdje se uspostavlja jezik davatelj od kojega je direktnim kontaktom (suživotom) preuzeta riječ. Druga faza jest *etymologia remota* (Muljačić 2003), odnosno daleka ili krajnja etimologija, koja seže u dublju povijest pojedinih riječi, pokušavajući iznaći njihovo izvorno podrijetlo, ono što Pfister i Lupis nazivaju *étimologie-origine* (Pfister, Lupis 2001:37).

Metodologija je rada ona koja je ustaljena unutar etimoloških istraživanja:³ za utvrđivanje bliže etimologije tražili smo leksičke potvrde koje dokazuju istost oblika (u jeziku davatelju: u našem slučaju istromletačkome, venecijanskome ili talijanskome i jeziku primatelju: boljun-

¹ Ovu je istinu istaknuo i Hope u zaključku svojega rada posvećenom leksičkome posuđivanju u romanskim jezicima, analizirajući talijanizme u francuskome i francuzizme u talijanskome od 1100. do 1900. (Hope 1971:721).

² O tome je etimolog Carlo Battisti pisao u članku *Istria alloglotta* gdje spominje »l'intimo contatto coll'elemento italiano« (Battisti 1933:139).

³ Vidi Pfister (2001), Zamboni (1979), Vinja (1986; 1998–2004), Filipi (1994; 1997; 2006), Vuletić (2006), Gačić (1979; 2003; 2007), Tamaro (2009).

skom) te potvrđuju hipotezu da je većina posuđenica romanskoga podrijetla u čakavskim govorima Istre mletačkoga podrijetla. Zašto mletačkoga, a ne talijanskoga? Iz razloga što je istromletački od XV. do XX. st.⁴ bio jezik trgovine, komunikacije, kulture među različitim etničkim strukturama Istre, zajednički jezik, kolokvijalni jezik, svojevrsna istarska *koiné* (Filipi 1988–1989:160–161). Nije bezrazložna Tagliavinijeva konstatacija da je, hrvatski jezik, nakon novogrčkoga, jezik koji posjeduje najveći broj talijanskih elemenata (naglašava venecijanskih), a mislio je na čakavske idiome Dalmacije (Tagliavini 1982:341). Važnost venecijanskoga utjecaja na čakavski leksik naglašavaju u svojim radovima mnogi lingvisti, kao npr. Cronia, kada piše »la grande maggioranza degli elementi italiani è rappresentata da voci venete« (Cronia 1930:102), Jernej (1956:65–66), Folena (1968–1970) i većina hrvatskih romanista koji su se bavili etimologijom romanizama u čakavskim govorima Istre i Dalmacije.

Za utvrđivanje bliže etimologije služili smo se dijalektalnim rječnicima za venecijanski (DDV), istromletački (VG) i tršćanski (GDDT) te za talijanski jezik (ZING). Što se krajnje etimologije tiče, potvrdili smo etimon u REW-u, i, kad god bi u stručnoj etimološkoj literaturi postojala informacija o indoeuropskom ili drugom podrijetlu, naveli smo je u tekstu. Kako obično biva, nisu sve etimologije razriješene, ima i onih oko čijih se podrijetla i dalje vode rasprave među romanistima pa su navedena i mišljenja raznih etimologa: Skoka, Vinje, Cortelazza, Zollija, Battistija i Alessija. Radi dobivanja relativne slike rasprostranjenosti romanske komponente u leksiku čakavaca na Jadranu, donosimo i leksičke potvrde za čakavske govore prema dijalektalnim rječnicima za Istru (PI; RLG; MFR; ČDO; RROG)⁵ te za Kvarner i Dalmaciju (RČGR; RRG; CB; BBT; ČDLex; RGK; RGS; RVS; SR; LVJ).

U zaključku donosimo rezultate etimološkoga, leksičkoga i terenskoga istraživanja glede uporabe, rasprostranjenosti i podrijetla odabranih boljunskih mletacizama.

⁴ Prisjetimo se samo da je Istra bila pod Mletačkom Republikom do 1797. (izuzevši teritorij koji je pripadao Pazinskoj knežiji), bila je dio Habsburške Monarhije do 1918. i pod Kraljevinom Italijom do 1943., tako da se istromletačka *koiné* sačuvala sve do Drugoga svjetskoga rata, kada ulogu zajedničkoga jezika preuzima hrvatski jezik (Filipi 1988–1989:161).

⁵ Objašnjenja svih rječničkih kratica nalaze se na kraju članka, prije bibliografije.

2. Analiza građe

2.1. Glagol *beštemijät*⁶, v. i. 'kleti', 'proklinjati', 'psovati' posuđenica je iz istromlet. govora *bestemiär* (DDV 77), *bestemär* (VG 87; GDDT 68). Prema Skoku (ERHSJ I/141) to je učena riječ iz crkv. lat *blasphemäre* (REW 1155) koja je preuzeta iz grčkoga jezika. Istoga su mišljenja i Cortelazzo i Zolli, koji dodaju da romanski oblici potječu od vlat. **blastēmāre* (DELI 206). U boljunskim govorima mletacizam je zamijenjen domaćim sinonimnim oblicima *klēt*, *proklīnjat*. Dijalektalne potvrde mletacizma nalazimo u Pićnu *beštīmät* (PI 12), u Labinu *beštemjat* (RLG 22), u Senju (SR 6), u Rukavcu (RČGR 30) i u Crikvenici (CB 17), u Splitu (RVS 119) *beštīmät*, u Salima (RGS 34) *beštīmāti*, u bejskome govoru (BBT 41) *beštemjät*, u Rivnju *beštīmāti* (RRG 51).

2.2. Mletacizam koji se duboko ukorijenio u vokabular boljunskih idioma je glagol *brontulät*⁷, v. i. 'mrmljati', 'gundati', 'prigovarati', koji su Boljunci posudili iz istromlet. *brontolär* (VG 120; DDV 102; GDDT 95); tal. *brontoläre* 'lagnarsi a voce più o meno bassa proferendo parole di risentimento' (ZING 262). Što se krajnje etimologije tiče, Cortelazzo i Zolli misle da je riječ o onomatopeji grčkoga podrijetla (DELI 252). Mletacizam se sačuvao u Boljunu, ali i u drugim čakavskim govorima, kao npr. u Pićnu *brontulät* 'prigovarati', 'gundati' (PI 16), u Labinu *brontôlat* 'brundati', 'zanovijetati' (RLG 29), *brontulät* u Dračevici (ČDlex I/80), u Senju (SR 11), u Rukavcu (RČGR 39) i u bejskome govoru (BBT 52), *brontolāti* i *brontulāti* u Funtani (MFR 20), *brontulāti* u roverskim govorima (RROG 40), u Salima *bruntulāti* (RGS 44), *brontuljät* u Orbanicama (ČDO 442), u Kukljici *bruntuljāti* (RGK 30), u Crikvenici *bruntulät* (CB 19).

2.3. Francetić donosi glagol *burlät*, v. i. 'ismjehivati nekoga', 'izrugivati se nekome', koji se, kako doznajemo od informanata, danas više ne koristi. Zamijenila ga je domaća istoznačnica *narūgīvat*. Posuđenica iz istromlet. *burlär* (VG 132; GDDT 102); u mlet. *burlä* (DDV 107), od mlet. *burla* 'šala, poruga' (DDV 107), još neriješene etimologije, iako je se dovodi u vezu s vlat. **būrula* 'Scherz' (REW 1418; ERHSJ I/241), a preko šp. *burla* ušla je u talijanski jezik (DELI 262). Riječ nije zabilježena ni u jednome čakavskome rječniku kojim se služimo.

2.4. Glagol *kritikät*⁸ 'kritizirati', 'ogovarati' u boljunskome idiomu posuđenica je iz istromlet. *criticär* (VG 268, GDDT 184); tal. *criticäre* 'giudicare biasimando e disapprovando', učena riječ od lat. *crīticu(m)* 'kritičan'

⁶ *Unegà kà beštemijä je gřdo čüt* (RBG).

⁷ *Něki ĩmajo užñnco da vājki brontulājō* (RBG).

⁸ *Ti vājki někega kritikāš* (RBG).

(DELI 416) < grč. κριτικός (ERHSJ II/200). I danas Boljunci koriste mletacizam *kritikàt*, u Pićnu *kritikàt* (PI 54), u Labinu *kritikat* (RLG 102), *kritikàti* u roverskim govorima (RROG 129), *kritikàt* u Brusju (ČDLex I/460) i u Orbanićima (ČDO 473), u Funtani *kritikàti* (MFR 41).

2.5. Glagol *čarlatàt*⁹, v. i. 'čarati', 'brbljati', 'blebetati', zapisan perom Ivana Francetića, u boljunskim se govorima više ne upotrebljava. Smatramo da je riječ o čakavskoj izvedenici, denominalu od mlet. posuđenice *čarlatàn* < istromlet. *zarlatàn* (VG 1245; VDIP 215; GDDT 799); tal. *ciarlatàno* 'chi sfrutta la buona fede e la credulità altrui a proprio vantaggio; chi vanta abilità che non possiede' (ZING 361). Talijanski *ciarlatàno* tipičan je primjer pučke etimologije, nastao križanjem dviju riječi: *cerretàno* 'venditore ambulante che all'occorrenza si improvvisa medico, chirurgo, dentista, e ricorre a trucchi, giochi di destrezza ed espedienti sbalorditivi per spacciare meglio la sua merce e la sua opera; truffatore, imbrogliatore' (dalla località di Cerreto in Umbria) (DELI 325) < lat. *cerrētānus* 'stanovnik mjesta Cerreto' (REW 1836) i gl. *ciarlàre*, čiji etimon potječe od onomatopejskog *čar* 'pričati, čavrljati' (REW 2451; ERHSJ I/253; JE I/95). Radi usporedbe navodimo slične glagole u mlet. izvorima: mlet. *ciarlār* (DDV 169), istriotski *ciarlacià* 'brbljati, čavrljati' (Vodnjan) (VG 211), od onomatopejske osnove *čar*. Potvrde leksema pronašli smo samo za bejski govor: *caratàt* 'čarati' (BBT 57), dok uz boljunske imeničke oblike *carlatōn* /*čarlatōn*, m., potvrđene na terenu kao *carlatàn* i *carlatànka*, nalazimo brojne rječničke potvrde, kao npr. na Visu *caratōn* 'opsjenar', 'varalica', 'koji izmišlja gluposti' (LVJ 54), *čarlàtan* 'osoba koja čini čare' u Salima (RGS 54), u Brusju *caratōn* 'blebetalo' (JE I/95), u bejskome govoru *caratān* 'čarobnjak' (BBT 57), u Crikvenici *čarlatàn* 'šarlatan' (CB 23), u Rukavcu *caratàn* 'šarlatan' (RČGR 43).

2.6. Bliža etimologija boljuskoga glagola *ćakulàt*, v. i. 'brbljati', 'čavrljati' govori nam da je preuzet iz istromlet. *ciacolàr* (VG 207; GDDT 147); *chiacolàr* u mlet. (DDV 163), zamjenom stranoga infinitivnoga nastavka -ar domaćim -at, dok nas krajnja etimologija dovodi do onomatopejske osnove **klakk* 'lupati (rukama)', 'pljeskati', 'tračati' (REW 4705; JE I/113). Romanizam *ćakulàt* čini sastavni dio čakavskoga vokabulara pa ga nalazimo ne samo u Boljunu nego i u Pićnu *ćakulàt* (PI 22), *ćakulat* u Labinu (RLG 41), *ćakulât* na Visu (LVJ 66) i u Splitu (RVS 197), *ćakulàti* u roverskim govorima (RROG 51), u Salima *ćakulàti* (RGS 59), u Crikvenici (CB 25), u Rukavcu (RČGR 53), u bejskome govoru (BBT 71), u Senju (SR 19) i u Orbanićima (ČDO 431) *ćakulàt*, u Funtani *ćakulàti* (MFR 24), u Rivnju *ćakulàti* (RRG 73), u Kukljici *ćakulàti* (RGK 40).

⁹ *Oni kî pùno čarlatàjo, mào veljàjo* (RBG).

2.7. Danas naizgled egzotičan mletacizam *tambaškät*¹⁰, v. i. 'natucati jezikom', 'čavrljati', zapisan perom Ivana Francetića u njegovome neobjavljenome rukopisnome rječniku, nije se sačuvao u današnjim boljunskim govorima. Nalazimo ga u rječniku bejskoga govora *tambaškät* 'lupetati', 'govoriti koještarije' (BBT 489) i u rječniku splitskoga velovaroškoga govora *tambaškät* 'govoriti besmisleno' (RVS 958), dok mu nismo našli potvrde u ostalim čakavskim rječnicima koji su nam na raspolaganju. Boljunci su riječ preuzeli iz istromlet. *tambascàr* 'borbottare, parlare in maniera incomprendibile' (VG 1135; GDDT 718); mlet. *tambascàr* 'brontolare' (DDV 733). Prema Pratiu potječe od onomatopejske osnove **tam* (EV 185), dok kod Skoka (ERHSJ I/505) pod natuknicom *fantàzija*, nalazimo lekseme koji su se pučkim putem razvili u *tanbàškät* (Lumbarda), *tambàškat* (Korčula), *tanbuškìt* (Rab,) 'brbljati, koješta govoriti' od mlet. *tambascàr*.

2.8. 'Odgovoriti' se u govorima Boljunštine izražava glagolima *rišpòndit* (govorna varijanta bez diftonga, zabilježena na terenu) i domaćim glagolom *odgovòrit*. Boljunci su riječ preuzeli iz istromlet. *rispònder* (VG 887; GDDT 528) < lat. *respòndere* (REW 7247; DELI 1395). Čakavsku potvrdu leksema pronašli smo samo u govoru Funtane *rišpùnditi* (MFR 66).

2.9. Značenje 'govoriti', 'razgovarati' pokrivaju različiti leksemi, kao npr. *konšejàt se*, *razgovàrat se*, *razmìnjat se* (prema podatcima koje smo prikupili boraveći na Boljunštini). Francetićevu lemu *diškòrit*, v. i. 'razgovarati' nismo potvrdili na terenu. Oblik odgovara istromlet. *discòrer* (VG 314; GDDT 203); mlet. *descorer* i *discorer* (DDV 228, 240) < lat. *discùrrere* 'pričati' (REW 2663), od *dis* + *currere* 'trčati amo tamo' (DELI 474). Tome smo mletacizmu pronašli potvrde u samo dva korištena čakavska rječnika i to susjednoga Pićna *diškòrit* 'razgovarati, debatirati' (PI 24) i dalekoga Brusja *diškùrit* (ČDLex I/151), dok je u govorima Boljunštine nestao.

2.10. Glagol *promètit*¹¹, v. p. 'obećati' nestao je iz leksika boljunskoga idioma, zamijenio ga je čakavski oblik *obećàt*. Riječ je tvorena prema (istro) mlet. *promèter* (DDV 536, GDDT 493); tal. *promèttete* 'impegnarsi a dare o a fare qualcosa' < lat. *pròmittere* (REW 6775; DELI 1269). Potvrde glagola nisu mnogobojne: u Pićnu *promètit* (PI 92), u Dračevici na Braču *prometìt* (ČDLex I/972), dok u Rukavcu glagol *promètit* ima drugačije značenje 'pisnuti, izustiti' (RČGR 230).

2.11. Izraz *sulacàt*¹², v. i. 'šaliti se, zbijati šale, zabavljati' posuđenica je iz

¹⁰ *Onà nan je něšto tambaškàla, ma je nìsmo razumèli* (RBG).

¹¹ *ùon sè promèti, mà nìkat ne drži besèdo* (RBG).

¹² *ùon ràt sulacà z otrùoki i z divùòjkami* (RBG).

istromlet. *solazàrse* (VG 1048); tal. *sollazzàre* 'divertire, rallegrare, intrattenere piacevolmente' (ZING 1727), od *solàz* (VG 1048); *sollàzzo* (ZING 1727) < lat. *sōlācium* 'utjeha' (REW 8060; ERHSJ III/304). Mletacizam *sulacàt* nastao je s područja Boljunštine, danas Boljunci kažu *škercàt* ili *šàlit se*; usp. na Visu i u Dračevici *sulacàt se* 'šaliti se' (ČDLex I/1162), u Kukljici *sulacàti se* (RGK 281), u Rukavcu *sulacàt* (RČGR 264), *sulacàt se* u Splitu (RVS 872) i u bejskome govoru (BBT 443).

2.12. Glagol mletačkoga podrijetla *škercàt*, v. i. 'šaliti se', 'zbijati šalu' čini sastavni dio čakavskoga leksika i potvrđen je terenskim istraživanjem na Boljunštini. Boljunci su ga preuzeli iz istromlet. *scherzàr* (VG 968; GDDT 586). S gledišta krajnje etimologije glagol potječe iz langobardskoga *skerzōn* 'šaliti se' (REW 7991; DELI 1466). Vinja, primjetivši neke greške unutar Skokove natuknice *napoškèrac* (ERHSJ II/502), za *škercat* i *škèrac* dodaje »da se radi o riječi koja je poznata i u svakodnevnoj je uporabi duž cijele naše obale [...]« (JE II/212), a ne kako je navedeno u Skoka da »ni *poškerac* ni *škerac* nisu potvrđeni« (ERHSJ II/502). Na dnu članka Vinja u obranu svoga učitelja navodi: »Skok je već 1934. u ZfrP 54, 498 naznačio točnu germansku etimologiju i duboko smo uvjereni da on nikada ne bi početnički i naivno povezoao *scherzo* sa španj. *isquierdo* [sic] kako se to čita u ERHSJ. Osim toga, osnovni članak u REW je 7911, a ne 3116« (JE II/212). Leksem ćemo pronaći u mnogim čakavskim idiomima, kao npr. u Labinu *škercat se* 'šaliti se' (RLG 219), *škercàti* u roverskim govorima (RROG 269), u Pićnu *škercàt* (PI 110), u Salima *škercàti se* 'id.' (RGS 357), u Splitu *škercàt*, *škercavàt se* (RVS 909), u Funtani *škercàti* (MFR 74), u bejskome govoru *škercàt* (BBT 460), u Rukavcu (RČGR 273) i Crikvenici (CB 101) *škercàt*, te u Kukljici *škercàti se* (RGK 291).

2.13. Glagol *flocàt*, v. i. 'lagati', 'razmetati se izmišljotinama' Boljunci su zamijenili hrv. ekvivalentom *làgat*. Posuđenica je to iz istromletačkoga *flociàr* 'raccontar fandonie, mentire' (VG 386; GDDT 239), u Puli *flocàr* (VDIP 47); Meyer Lübke navodi tršč. *flocàr* < lat. *flōccus* 'pahuljica, pramičak vune' (REW 3375). Mletacizam je zabilježen za više čakavskih govora, kao npr. *flocat* 'svašta pričati, ogovarati' u Labinu (RLG 60), u Salima *flòcàti* 'lažno dokazivati, razmetati se izmišljotinama' (RGS 86), u Splitu *flocàt* (RVS 275), u Crikvenici (CB 36), u bejskom govoru (BBT 106) i Rukavcu (RČGR 75) *flocàt*, u Kukljici (RGK 66) i Rivnju (RRG 92) *flocàti*.

2.14. Boljunci ne koriste više glagol *imbrojàt*, v. i. i *p.'varati*, 'prevariti' jer su ga zamijenili domaćim oblikom *prevàrit*. Mletacizam je tvoren prema istromlet. *imbroiàr* (VG 476; GDDT 293); mlet. *imbrogjàr* (DDV 326). Tal. *imbrogliàre* »(fig.) dare a intendere cose non vere a qlcu.; ingannare qlcu. per il proprio interesse o vantaggio« (ZING 849), složenica je od pref. *in-* i

gl. *brogliàre* 'far brogli' tj. 'spletkariti' od *bròglio* 'falsificazione, intrigo per ottenere uffici, cariche e sim.' — tj. 'spletka' < stfr. *brouiller* (DELI 251, 725), galskoga podrijetla od riječi *brògilos* 'grmlje, žbunje' (REW 1324; JE II/11). Na Korčuli *imbròjat* 'prevariti' (JE II/11), u Dračevici *imbrojät* (ČD-Lex I/280), u Salima *imbrojätì* 'nasamariti, posuditi novac a ne vraćati ga' (RGS 110), u bejskome govoru (BBT 135) i u Splitu (RVS 340) *imbrojät* 'prevariti', u Kukljici *inbrojätì* (RGK 89).

2.15. Mletacizam *konfidät*¹³, v. p. 'povjeriti nekome nešto' prisutan je u svijesti starijih govornika, ali ne koristi se inače u govoru Boljunštine. Ispitanici su nam na postavljeni upit dali sinoniman, općenitiji glagol *povèdat* 'reći'. Posuđenica iz istromlet. *confidàr* (VG 241; DDV 188); tal. *confidàre* 'rivelare, in un'atmosfera di segretezza e discrezione' (ZING 423) < vlat. *confidàre* 'imati povjerenja, povjeriti' (REW 2134). Glagolu nismo našli potvrde ni u jednome čakavskome rječniku kojim se služimo.

2.16. U boljunskim govorima glagol *lamentät se*¹⁴ 'jadikovati, tužiti se nekome na nešto' adaptirana je posuđenica iz istromlet. *lamentàrse* (VG 52; DDV 358); tal. *lamentàrsi* < lat. *lamèntàre* 'naricati, tužiti, tugovati' (REW 4867; DELI 844). U Skokovoj natuknici *lamentät se* (ERHSJ II/265) navedeno je da je riječ preuzeta iz talijanskoga. Na Boljunštini oblik *lamentät se* supostoji s domaćim riječima *žàlit se*, *tùžit se*; usp. u Pićnu *lamentät se* 'prituživati, žaliti se' (PI 57), u Labinu *lamentat* 'žaliti, oplakivati' (RLG 108), u Brusju *lamentät se* 'žaliti se' (ČD-Lex I/491), u Funtani *lamentäti se* (MFR 44), *lamentäti se* u roverskim govorima (RROG 140), u Rukavcu *lamentät se* (RČGR 136).

2.17. U rukopisnome rječniku našli smo glagol *konfrontät*, v. p. 'usporediti', 'suočiti koga s kim', koji odgovara istromlet. *confrontàr* (VG 241); tal. *confrontàre* < fr. *confronter* (ZING 425) < srlat. *confrontàre*, od *frons*, *frontis* 'Stirne' (REW 3533; DELI 377). Romanizam *konfrontät* nije uvršten ni u Skokove ni u Vinjine etimologije, a na Boljunštini se osjeća kao *talijãnski* pa govornici rabe hrvatsku riječ *usporèdit*; usp. u Pićnu *konfrontät* 'suprostaviti, sučeljavati' (PI 51) i u Splitu *konfrontät* (RVS 472).

2.18. U boljunskim govorima došlo je do proširenja značenja glagola *konšeljät*, v. i. 'razgovarati', 'čavrljati', 'savjetovati' u odnosu na mlet. *consegjàr* 'savjetovati' (DDV 189) i tal. *consigliàre* 'dare suggerimenti, esortazioni, avvertimenti e sim. a qlcu. per aiutarlo in qlco.' (ZING 432). Glagol *consigliàr* koristi se u istromlet. ali ga mlet. repertoari za Istru ne donose, vjerojatno zbog podudaranja s tal. oblikom. Prema Skoku (ERHSJ II/141),

¹³ *uòn mi je konfidä svoji šegrèti* (RBG).

¹⁴ *Ne lamentäj se ka te nič ne boli!* (RBG).

Cortelazzu i Zolliju (DELI 381-382) od *consiglio* 'savjet' < lat. *consilium* 'savjet, vijećanje', od *consulere*. Prema Meyer-Lübkeu od lat. *consiliāre* '(po)savjetovati (se)', 'vijećati' (REW 2163). Danas se u boljunskome govoru još uvijek koristi romanizam *konšeljät/konšejät*; usp. u Pićnu *konšeljät* 'razgovarati, popričati, razmijeniti mišljenja', a *konšiljät* 'savjetovati' (PI 51), u Funtani *konsiljāti* 'preporučiti, savjetovati' (MFR 40).

2.19. Glagol *špiegät*¹⁵, *v. p.* 'objasniti, razjasniti' Boljunci su posudili iz istromletačkoga *spiegär* 'objasniti' (VG 1071; GDDT 665) < lat. *explīcāre* 'objasniti' (REW 3052; DELI 1587). Potvrdili smo mletacizam *špiegät* u boljunskim govorima, mada se sve manje koristi naspram svome hrvatskome ekvivalentu *objāsni*t; usp. u Dračevici *špjegät* 'objasniti' (ČDLex I/1209), u Pićnu *špjegät* 'id.' (PI 113), u Labinu *špjegivat* 'objašnjavati' (RLG 223), u Funtani *špjegāti* (MFR 75), u Orbanicima *špjegät* i *špjegievät* (ČDO 562), u Crikvenici (CB 103) i u Splitu (RVS 926) *špjegät*.

2.20. Mletacizam uvršten perom Ivana Francetića u njegov rukopisni *Rječnik boljunskih govora* je i glagol *konträdit*¹⁶, *v. i. i p.* 'prigovarati, protusloviti'. Posuđenica iz istromlet. *contradir* (VG 245); tal. *contraddire* 'dire il contrario di quello che dice un altro' (ZING 440) < lat. *contradicere* (REW 2189). Terenskim smo istraživanjem potvrdili da se stariji govornici sjećaju te riječi, ali je ne koriste jer za taj pojam rabe domaći glagol *prigovārat*. Mletacizmu nismo našli potvrde ni u dijalektalnim čakavskim rječnicima, ni u Skokovim i Vinjinim etimologijama.

2.21. Glagol *kontraštät*, *v. i.* 'prepirati, svađati, protiviti se, proturječiti, osporavati nešto' odgovara istromlet. *contrastär* 'svađati, protiviti se' (VG 246; GDDT 172); tal. *contrastäre* '1. impedire la realizzazione o il raggiungimento di qualche cosa; 2. contraddire, mettere in discussione' < lat. *cōntra* + *stāre* 'stajati, biti' (REW 8231; DELI 387). Mletacizam *kontraštät* sačuvao se u boljunskim govorima. Usp. u Pićnu *kontraštät* 'suprostavljati mišljenja' (PI 51), u Labinu *kontrastivat* 'svađati se, prepirati se, proturječiti' (RLG 98), *kontraštāti* u roverskim govorima (RROG 122), u Splitu *kontraštavät* (*se*) (RVS 476), u Kukljici *kontraštāti* (RGK 123). Skok i Vinja nisu ga uvrstili u svoje etimološke rječnike.

2.22. Mletacizam *sfogät se*¹⁷, *v. p.* 'iskaliti gnjev, srdžbu na nekoga; povjeriti svoje jade nekome' potvrđen je kod naših ispitanika na Boljunštini u obliku *švougät se*. Posuđenica iz (istro)mlet. *sfogär*(*se*) (VG 1014; GDDT 619; DDV 651); tal. *sfogäre* 'dare libera manifestazione a sentimenti, passioni,

¹⁵ *Jā san mu sē špiegā, kakō se je tō pripetilo* (RBG).

¹⁶ *Münjenemu človēku se ne smīe nīkat konträdit* (RBG).

¹⁷ *Človēk se ne smīe sfogät na nedžžen, aš je gřdo* (RBG).

stati d'animo, fino a quel punto repressi', *sfogàrsi* 'alleggerirsi delle proprie pene confidandole a qualcuno' (DELI 1516). Prema Cortelazzu i Zolliju (DELI 1516, 595) složenica je od prefiksa *s-* i imenice *foga* 'žar', 'polet', 'zanos' < lat. *fūga* 'bijeg' (REW 3548). Doria izvodi glagol od vlat. **exfugāre* 'natjerati u bijeg, raspršati' (GDDT 619), od *fūgāre* 'natjerati u bijeg' (REW 3549). Skok ima *sfugàt se*, ali u značenju 'zapaliti se' (u Božavi) te gl. dovođi u vezu s tal. *sfogare* < lat. *exfocare*, složenica od prefiksa *ex-* > tal. *s-* i denominala na *-are* od *focus* 'vatra' (REW 3400; ERHSJ I/523). Smatramo da semantička strana našega gl. *sfogàt se* 'iskaliti gnjev, povjeriti svoje jade nekome' ide u prilog lat. etimonu *fūga* 'bijeg' (REW 3548), a ne *focus* 'vatra' (REW 3400). Glagol se sačuvao u Labinu *sfugat se* 'izlivati, iskaliti srce, izjadati se' (RLG 199), u Dračevici *švogàt se* 'id.' (ČDLex I/1226), u Pićnu *šfogàt (se)* (PI 109), *švogàti se* u roverskim govorima (RROG 281), u bejskome govoru *šfogàt* (BBT 456).

2.23. Na Boljunštini se sačuvao glagol *barufàt se*, *v. i.* 'tući', 'svađati se' koji su Boljunci posudili iz istromlet. *barufàrse* 'abbaruffarsi' (VG 72; GDDT 58); mlet. *barufàr* 'far rissa' (DDV 66); tal. *baruffàre* 'litigare in modo confuso e rumoroso' (ZING 209), denominal od mletacizma *barùfa* iz istromlet. *barùfa* (VG 71; DDV 66; GDDT 58). Što se krajnje etimologije tiče Meyer-Lübke i Skok vele da riječ potječe od langobardskoga sudačkoga termina **biroufan* 'potući se' (REW 1116; ERHSJ I/114). Vinja donosi germ. *birouffan* 'pozvati na sud' (JE I/46), a Cortelazzo i Zolli izvode riječ iz germ. korijena **raup-* (DELI 187). Mletacizam *barufàt se* koristi se još uvijek u boljunskim govorima, a potvrde mu nalazimo u Pićnu *barufàt se* (PI 11), *barufat* u Labinu (RLG 19), *barufàt se* u Orlecu (JE I/46), u Rukavcu (RČGR 27) i Splitu (RVS 109) *barufàt (se)*, u Brusju *barufàt* (ČDLex I/36).

2.24. Glagol *škužàt (se)*¹⁸, *v. p.* 'izvinuti', 'ispričati (se)' preuzet je iz nekog mlet. govora u Istri: *scusàr* 'giustificare', 'scusare' (DDV 638); tal. *scusàrsi* (ZING 1653) < lat. *excusāre* 'opravdati se' (DELI 1490; ERHSJ III/275). Potvrdili smo mletacizam *škužàt (se)* u boljunskim govorima, koji supostoji s čakavskom istoznačnicom *izvînit se*; usp. u Pićnu *škužàt (se)* (PI 112), u Orbanićima *škužàt, škužievàt (se)* (ČDO 561), na Roveriji *škužàti* (RROG 272), *škužàt* u Splitu (RVS 917), u Funtani *škužàti* (MFR 75), *škužàt (se)* u Rukavcu (RČGR 277), u Kukljici *škužàti se* (RGK 295).

¹⁸ *uòn se je škužà, da nì p̃rvo p̃riša* (RBG).

3. Zaključak

U članku su obrađena dvadeset i četiri glagola govorenja mletačkoga podrijetla u čakavskim govorima Boljuna i Boljunštine, prema korpusu ekscerpiranom iz rukopisnoga *Rječnika boljunskih govora* Ivana Francetića iz polovice XX. st. i terenskoga istraživanja provedenog 2003. i 2004. godine. Terenskim istraživanjem provjerila se vitalnost i uporaba zapisanih romanizama iz semantičke domene govorenja od čavrljanja, blebetanja, pričanja, psovanja, gundanja, ogovaranja, izrugivanja, šaljenja, laganja, varanja, povjeravanja, tužakanja, suočavanja, objašnjavanja, svađanja, ispričavanja. 50% romanizama nije potvrđeno na terenu, što upućuje na činjenicu da su nestali iz uporabe jer smo za ta pitanja dobili domaće čakavske ekvivalente. Leksički arhaizmi, zapisani perom Ivana Francetića prije više od pola stoljeća, ne nalaze potvrdu ni u ostalim čakavskim rječnicima koje smo koristili za ovaj rad, ili su potvrde malobrojne i oskudne, što je također indikativno jer upućuje na činjenicu da mletacizmi ne čine sastavni dio čakavskoga vokabulara. Kod romanizama koji su još uvijek živi u govoru Boljuna i Boljunske polja primjećuje se, u 16% slučajeva, supostojanje s domaćim sinonimom koji ih polako istiskuje iz sustava. Njihovom usporedbom s ekvivalentima u ostalim čakavskim mjesnim govorima Istre, Kvarnera i Dalmacije, možemo zaključiti da romanizmi koji su opstali, nalaze svoje potvrde i u ostalim čakavskim govorima te čine sastavni dio leksika čakavskoga narječja. Izuzetak su glagoli *konšeljät* i *rišpōndit* koji su zabilježeni samo u Istri.

Što se bliže etimologije tiče, svi analizirani glagoli preuzeti su iz istromletačkoga, istarske varijante venecijanskoga dijalekta, koji se govorio na području Istre dugi niz stoljeća i koji i dan danas ima popriličan broj govornika, iako su mu status i funkcija nekadašnjega zajedničkoga govora među različitim etničkim i jezičnim pripadnicima otpali i preuzeo ih je hrvatski standardni jezik. Krajnja etimologija obrađenih glagola dovodi nas do latinskoga korijena u 15 slučajeva, dvije su riječi grčkoga podrijetla, četiri su glagola nastala od onomatopejske osnove, dva su etimona germaniska i jedan je galskoga podrijetla.

Vrela

- BBT** — Velčić, Nikola. 2003. *Besedar bejske tramuntane*. Mali Lošinj, Beli, Rijeka : Katedra Čakavskog sabora Cres — Lošinj, Tramuntana, Adamić.
- CB** — Ivančić — Dusper, Đurđica. 2003. *Crkveniški besedar*. Rijeka, Crikvenica : Adamić.
- ČDLex** — Hraste, Mate, Šimonović, Olesch, Petar Reinhold. 1979. *Čakavisch-Deutsches Lexicon I*. Köln, Wien : Böhlau, Slavistische Forschungen, Bd. 25.
- ČDO** — Kalsbeek, Janneke. 1998. *The čakavian Dialect of Orbanići near Žminj in Istria*. Amsterdam, Atlanta : Editions Rodopi B. V.
- DDV** — Boerio, Giuseppe. 1998. (reprint izdanja iz 1856.). *Dizionario del dialetto veneziano*. Firenze : Giunti Editore.
- DEI** — Battisti, Carlo, Alessio, Giovanni. 1975. *Dizionario etimologico italiano I–IV*. Firenze : G. Barbéra Editore.
- DELI** — Cortelazzo, Manlio, Zolli, Paolo. 1999. *Il nuovo ETIMOLOGICO. Dizionario etimologico della lingua italiana*. Volume unico. Bologna : Zanichelli editore.
- ERHSJ** — Skok, Petar. 1971–1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika I–IV*, Zagreb.
- EV** — Prati, Angelico. 1968. *Etimologie venete*. Venezia, Roma : Istituto per la collaborazione culturale.
- GDDT** — Doria, Mario. 1984. *Grande dizionario del dialetto triestino*. Trieste : Edizioni Italo Svevo, Il meridiano.
- JE** — Vinja, Vojmir. 1998–2004. *Jadranske etimologije I–III. Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*. Zagreb : HAZU, Školska knjiga.
- LHR** — Divković, Mirko. 1997⁸. *Latinsko-hrvatski rječnik*. Zagreb : Naprijed.
- LVJ** — Ròki-Fortunato, Ândro. 1997. *Libar Viškiga Jazika*. Toronto, Ontario : Libar Publishing.
- MFR** — Selman, Alexander. 2006. *Mali funtanjanski rječnik*. Funtana : vlastita naklada.
- PI** — Ružić Sudčev, Šime. 1999. *Pićan i pićónski idiomi*. Pula : C.A.S.H., Histria Croatica.
- RBG** — Francetić, Ivan. (neobjavljeni rukopis). *Rječnik boljunskih govora*.
- RČGR** — Mohorovičić-Maričin, Franjo. 2001. *Rječnik čakavskog govora Rukavca i bliže okolice*. Rijeka, Opatija, Matulji : Adamić i Katedra čakavskog sabora Opatija.
- REW** — Meyer-Lübke, W. 1992.³ *Romanisches etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg : Carl Winter-Universitätsverlag.

- RGK** — Maričić Kukljičanin, T. 2000. *Rječnik govora mjesta Kukljica*. Zadar : Matica hrvatska Zadar.
- RGS** — Piasevoli, Ankica. 1993. *Rječnik govora mjesta Sali*. Zadar : Matica Hrvatska Zadar.
- RHJ** — Vladimir Anić, *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb 1998.
- RLG** — Milevoj, Marijan. 1992. *Gonan po nase — Rječnik labinskog govora*. Pula : MM.
- RRG** — Radulić, Ladislav. 2002. *Rječnik rivanjskoga govora*. Zadar : Matica hrvatska Zadar.
- RROG** — Kalčić, Slavko; Filipi, Goran; Milovan, Valter. 2014. *Rječnik roverških i okolnih govora*. Pazin, Zagreb, Pula : Matica hrvatska Pazin, Naklada Dominović, Znanstvena udruga Mediteran.
- RSR** — Klaić, Bratoljub. 1987. *Rječnik stranih riječi*. Zagreb : Školska knjiga.
- RVS** — Matoković, Berezina. 2004. *Ričnik velovareškoga Splita*. Split : Dobri-la, vlastita naklada.
- SR** — Moguš, Milan. 2002. *Senjski rječnik*. Zagreb, Senj : HAZU, Matica hrvatska Senj.
- VDIP** — Glavinić, Vera. 2000. *Vocabolario del dialetto istroveneto di Pola*. Pula : Filozofski fakultet u Puli, Knjižnica Tabula.
- VG** — Rosamani, Enrico. 1958. *Vocabolario giuliano*. Bologna : Cappelli Editore.
- ZING** — Zingarelli, Nicola (2003) : *Lo Zingarelli. Vocabolario della lingua italiana*. Bologna : Zanichelli.

Literatura

- Battisti, Carlo. 1933. Istria alloglotta. U: *L'Italia dialettale IX*. Pisa. 136—171.
- Bloomfield, Leonard. 1996. *Il linguaggio*. Milano : Il Saggiatore. (prijevod originalnog djela *Language* iz 1933).
- Cortelazzo, Manlio/ Zolli, Paolo. 1999. *Dizionario etimologico della lingua italiana*. Bologna : Zanichelli editore.
- Cortelazzo, Manlio. 2000. Il veneziano coloniale : documentazione e interpretazione. U: *Processi di convergenza e differenziazione nelle lingue dell'Europa medievale e moderna*. Udine, 317—327.
- Cronia, Arturo. 1930. Elementi latino-italiani nel lessico di un dialetto čakavo. U: *L'Italia dialettale VI*. 95—124.
- Deanović, Mirko. 1963-64. Stratificazione lessicale sulle coste orientali dell'Adriatico. U: *Bollettino dell'Atlante linguistico Mediterraneo* 5—6, Firenze. 167—171.
- Filipi, Goran. 1988—1989. Situazione linguistica istro-quarnerina. U: *Qua-*

- derni IX*, Rovinj, 153–163.
- Filipi, Goran. 1989. Koiné istriana. U: *jezici i kulture u doticajima*, zbornik 1. Međunarodnog skupa održanog u Puli. Novi sad : Talija. 156–160.
- Filipi, Goran. 1994. *Istarska ornitonimija, etimologijski rječnik pučkog nazivlja*. Rijeka : Izdavački centar Rijeka.
- Filipi, Goran. 1997. *Betinska brodogradnja, etimologijski rječnik pučkog nazivlja*. Šibenik : Županijski muzej.
- Filipi, Goran. 2006. *Istrorumunjske etimologije 1. Rodbinsko nazivlje*. Pula, Koper : ZUM, Annales.
- Filipović, Rudolf. 1986. *Teorija jezika u kontaktu*. Zagreb : JAZU, Školska knjiga.
- Folena, Gianfranco. 1968-70. Introduzione al veneziano de là da mar. U: *Bollettino dell'Atlante linguistico Mediterraneo*, 10–12. 331–376.
- Gačić, Jasna. 1979. Romanski elementi u splitskom čakavskom govoru. U: *Čakavska rič* 1. Split. 3–54.
- Gačić, Jasna. 2003. Jezična slojevitost na istočnoj obali Jadrana i dalmatinskomletački dijalekt. U: *Filologija* 41. Zagreb. 21–31.
- Gačić, Jasna. 2007. Voci di origine latina e romanza nella terminologia gastronomica dialettale della Dalmazia. U: *Filologija* 49. Zagreb. 51–63.
- Gerersdorfer, Vera. 1985. Tipovi romanizama u Etimologijskom rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika Petra Skoka. U: *Zbornik u čast Petru Skoku o stotoj obljetnici rođenja (1881-1956)*. Zagreb : JAZU. 167–172.
- Gusmani, Roberto. 2004. *Saggi sull'interferenza linguistica*. Firenze : Casa Editrice Le Lettere.
- Haugen, Einar. 1950. The analysis of linguistic borrowing. U: *Language*, 26. 210–231.
- Hope, Thomas. 1971. *Lexical borrowing in the romance languages. A critical study of Italianisms in French and Gallicisms in Italian from 1100 to 1900*. vol. I–II. Oxford : Basil Blackwell.
- Jernej, Josip. 1956. Sugli italianismi penetrati nel serbo-croato negli ultimi cento anni. U: *SRAZ*, I. 54–82.
- Jernej, Josip. 1970. Interferenze linguistiche sulle coste orientali del bacino adriatico. U: *Bollettino dell'Atlante linguistico Mediterraneo*, 10–12. 49–55.
- Ljubičić, Maslina. 1993. O semantičkim promjenama hrvatskih posuđenica u mletačkom dijalektu. *Suvremena lingvistika* 35–36. 143–153.
- Ljubičić, Maslina. 1998. Bilješke o semantičkoj specijalizaciji posuđenica. U: *Suvremena lingvistika* 45–46. Zagreb. 17–37.
- Ljubičić, Maslina. 2002. Hrvatsko-talijanski lažni parovi : standardni jezik i dijalekt. U: *Filologija* 38–39. Zagreb. 19–31.

- Malinar, Smiljka. 2002–2003. Italiano e croato sulla costa orientale dell'Adriatico. Dai primi secoli all'Ottocento (I). U: *SRAZ*, XLVII–XLVIII. 283–310.
- Muljačić, Žarko. 1983. Sui venezianismi nello slavo balcanico occidentale (Aspetti storici — principi metodologici — compiti futuri). U: *Linguistica e dialettologia veneta. Studi offerti a M. Cortelazzo dai colleghi stranieri*. Tübingen : Gunter Narr Verlag. 243–251.
- Muljačić, Žarko. 1997–1998. Tri težišta u proučavanju jezičnih elemenata 'stranog' porijekla. U: *Rasprave IHJJ*, 23–24. 265–279.
- Muljačić, Žarko. 2000. *Das Dalmatische*. Quellen und Beiträge zur kroatischen Kulturgeschichte 10. Böhlau.
- Muljačić, Žarko. 2003. O dvjema vrstama hrvatskih 'pseudoromanizama'. U: *Filologija* 40. Zagreb. 95–112.
- Pfister, Max, Lupis, Antonio. 2001. *Introduzione all'etimologia romanza*. Cantanzaro : Rubbettino Editore.
- Sapir, Edward. 1969. (talijanski prijevod izdanja iz 1921.). *Il linguaggio*. Torino : Einaudi editore.
- Skok, Petar 1971.–1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. I–IV. Zagreb : JAZU.
- Sočanac, Lelija. 2001. Talijanski elementi u hrvatskom jeziku: kulturno i intimno posuđivanje. U: *Riječ* 7 :1. 77–91.
- Sočanac, Lelija. 2004. Hrvatsko-talijanski jezični dodiri : s rječnikom talijanizama u standardnome hrvatskom jeziku i dubrovačkoj dramskoj književnosti. Zagreb : Nakladni zavod Globus.
- Tagliavini, Carlo. 1982. I rapporti di Venezia coll'oriente balcanico. U: *Scritti minori*. Bologna. 337–344.
- Tagliavini, Carlo. 1982a. Sugli elementi italiani del croato. U: *Scritti minori*. Bologna. 377–454.
- Tamaro, Sandra. 2009. O bližoj i krajnjoj etimologiji romanizama iz semantičkog polja namještaja u govoru Boljuna. U: *Čakavska rič* XXXVII :1–2. 105–123.
- Vinja, Vojmir. 1954. O nekim oblicima romansko-slavenskog jezičnog miješanja. U: *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Zagrebu*. Zagreb. 199–208.
- Vinja, Vojmir. 1986. *Jadranska fauna I–II. Etimologija i struktura naziva*. Split : JAZU, Logos.
- Vinja, Vojmir. 1998–2004. *Jadranske etimologije I–III. Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*. Zagreb. HAZU, Školska knjiga.
- Vuletić, Nikola. 2006. *Dopune Jadranskim etimologijama Vojmira Vinje*. Prvi prilog. U: *Croatica et Slavica Iadertina*, II. Zadar. 135–144.

Weinreich, Uriel. 1974. (talijanski prijevod originala iz 1953.) *Lingue in contatto*. Torino : Boringhieri.

Zamboni, Alberto. 1979. *L'etimologia*. Bologna : Zanichelli.

I prestiti veneziani nelle parlate di Bogliuno: etimologia dei verbi inerenti al parlare

Riassunto

Nel lavoro sono stati analizzati i verbi inerenti al parlare nell'idioma ciacavo di Bogliuno nell'Istria settentrionale. Il corpus è stato estratto dal manoscritto Dizionario delle parlate di Bogliuno degli anni Cinquanta del XX. secolo dell'autore Ivan Francetić (1884–1973), da noi verificato con la ricerca sul campo negli anni 2003 e 2004.

Lo scopo di questo saggio è di analizzare tutte le sfumature semantiche dei verbi inerenti al parlare nell'accezione più ampia del termine, dal bisbigliare al gridare, e di determinare l'etimologia dei lemmi presi in esame.

Abbiamo ottenuto in questo modo lo spaccato di un campo semantico ed abbiamo evidenziato i sinonimi e gli arcaismi, nonché i prestiti veneziani all'interno del lessico ciacavo settentrionale del territorio di Bogliuno.

Ključne riječi: etimologija, mletačke posuđenice, leksik, Boljun, glagoli, Francetić

Parole chiave: etimologia, prestiti veneziani, lessico, Bogliuno, verbi, Francetić